

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Havforskningsinstituttet
Postboks 1870 Nordnes
Nordnesgaten 50
5817 BERGEN

Deres ref

Vår ref

Dato

9. mars 2023

Havforskningsinstituttet – tildelingsbrev for 2023

1. Innledning	1
2. Overordnede forventninger og prioriteringer	2
3. Mål, indikatorer og rapportering	3
4. Prioriterte tiltak og bestillinger i 2023	6
5. Andre forutsetninger og krav	10
6. Budsjettvedtak og fullmakter for 2023	14
Vedlegg 1: Styringskalender og spesifikasjon av rapporteringskrav	18
Vedlegg 2: Fullmakter 2023	24

1. INNLEDNING

Vi viser til Innst. 12 S (2022–2023) og Prop. 1 S (2022–2023) for Nærings- og fiskeridepartementet, og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak og departementets styringssignaler for Havforskningsinstituttet i 2023.

Tildelingsbrevet fastsetter mål, indikatorer og prioriterte tiltak for Havforskningsinstituttet i 2023. Brevet spesifiserer også enkelte konkrete oppgaver og bestillinger for 2023, men gir ikke en uttømmende oversikt over virksomhetens oppgaver. Virksomhetens ansvar og faste oppgaver framgår av hovedinstruksen for Havforskningsinstituttet, fastsatt 10. desember 2019.

Departementet tar forbehold om at virksomheten innenfor gjeldende budsjettrammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til dem som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller skal det sendes tillegg til tildelingsbrev.

2. OVERORDNEDE FORVENTNINGER OG PRIORITERINGER

Nærings- og fiskeridepartementets overordnede mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Dette innebærer økt verdiskaping med mindre samlet miljøbelastning, i tråd med FNs bærekraftsmål og innenfor økosystemets tålegrenser. Regjeringen har høye ambisjoner og vil føre en aktiv næringspolitikk der private bedrifter og det offentlige spiller på lag for å akselerere det grønne skiftet. I næringspolitikken vil vi bidra til grønn omstilling i næringslivet for å nå målet om å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030. Vi vil øke investeringene på fastlandet, skape flere lønnsomme og innovative jobber over hele landet og øke eksporten utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030.

I fiskeri- og havpolitikken vil vi sikre nasjonal råderett over fiskeressursene, og forvalte dem til det beste for dagens og framtidige generasjoner. Norge skal være den ledende havbruksnasjonen og utvikle nye næringer, satse på grønn skipsfart, sikkerhet, miljøvennlig utvikling av havner og farleder.

Havforskningsinstituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen av levende marine ressurser og sjømat, nasjonalt og internasjonalt. Instituttet skal levere forskning, data, forvaltningsstøtte og kunnskap som grunnlag for god forvaltning og til anvendelse i nasjonal overvåking og beredskap, næringsliv og samfunnet for øvrig.

Regjeringen legger stor vekt på god sameksistens mellom de norske havnæringene. Hurdalsplattformen omtaler både utvikling av næringsplaner for havområdene, flere indikatorer i trafikklyssystemet, styrking av bestands- og ressursforskningen og sikring av sentrale norske gyteområder og fiskefelt. Det skal også legges til rette for bærekraftig vekst i havbruksnæringen gjennom utvikling av mer differensiert produksjon.

I den nye Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning lanserte regjeringen et samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr med mål om at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene fra matsystemene.

Regjeringen vil fremme betydningen av havet som et viktig matfat og bidragsyter til bærekraftige matsystemer og matsikkerhet, inkludert i nasjonalt og internasjonalt arbeid relatert til bærekraftig forvaltning av hav, akvakultur og fiskeri, matsikkerhet og ernæring. Havet har en svært viktig rolle i klimasystemet. Samtidig er verdens havområder under press både som følge av klimaendringer, forurensing, overforbruk av høstbare ressurser og tap av biologisk mangfold. Norsk politikk skal baseres på tilgjengelig kunnskap og vurderinger fra norske kunnskapsstøtteinstitusjoner. Instituttet har en sentral rolle i dette arbeidet.

Mer konkrete prioriteringer og bestillinger er omtalt under punkt 4. Instituttets bidrag til en kunnskapsbasert forvaltning vil være sentralt i denne utviklingen.

3. MÅL, INDIKATORER OG RAPPORTERING

3.1 Mål og indikatorer

Formål og hovedoppgaver følger av hovedinstruks for Havforskningsinstituttet.

Formål

Havforskningsinstituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt.

Hovedmål

Havforskningsinstituttet skal være en ledende kunnskapsleverandør for forvaltningen nasjonalt og internasjonalt for høsting, akvakultur, sjømat og forvaltning av marine økosystem.

Delmål

Delmål 1 – Havforskningsinstituttet skal levere råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning.

Delmål 2 – Havforskningsinstituttet skal levere internasjonalt ledende forskning.

Delmål 3 – Havforskningsinstituttet skal generere, samle, forvalte og gjøre tilgjengelig relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere.

Styringsindikatorer og resultatkrav utgjør bare en begrenset del av den informasjonen som er nødvendig for å vurdere måloppnåelse. Summen av kvalitativ rapportering og indikatorer skal bidra til å belyse i hvilken grad målene oppnås, og skal legge til rette for læring og utvikling. Resultatkrav på enkeltaktiviteter er ikke krav i den forstand at det fritar instituttet fra å foreta vurderinger om målet aktiviteten er tenkt å bidra til kan løses mer effektivt på en annen måte, eller om nivå på måloppnåelse/resultatkrav må justeres for å tilpasses den til enhver tid gjeldende ressursramme. Vurderingene med utgangspunkt i indikatorene og den kvalitative rapporteringen er en del av grunnlaget for styringsdialogen mellom departementet og Havforskningsinstituttet.

Delmål 1 – Leverer råd og kunnskapsgrunnlag basert på beste tilgjengelige data og forskning

Havforskningsinstituttet skal levere råd til forvaltningen basert på beste tilgjengelige kunnskap. Overvåking, kartleggingsarbeid og forskning danner grunnlaget for rådgivningen. Instituttet skal ha gode rutiner for kvalitetssikring av råd til forvaltningen. Dette innebærer også god formidling av det vitenskapelige grunnlaget for rådene, inkludert graden av usikkerhet.

<i>Styringsindikator</i>	<i>Resultatkrav</i>
Resultater fra brukerundersøkelse	De viktigste brukerne vurderer at instituttet holder en god vitenskapelig standard i sin rådgivning.
Antall råd fra ICES der Havforskningsinstituttet har bidratt med datagrunnlag som går inn i ICES' interne peer-review-vurdering	

Antall råd som er vurdert i Havforskningsinstituttets rådgivningskomité	
Kunnskapsgrunnlag for råd fra Havforskningsinstituttet	Alle råd fra Havforskningsinstituttet innleder med å oppgi hva som er kunnskapsgrunnlaget for det aktuelle rådet.
Antall bestander og oppdrettsarter Havforskningsinstituttet har under overvåking innen trygg og sunn sjømat i et helkjedeperspektiv	
Antall arter som vurderes som kommersielt viktige og arter som har potensial	

Delmål 2 – Levere internasjonalt ledende forskning

Havforskningsinstituttets forskning skal ha høy vitenskapelig kvalitet og være internasjonalt ledende på instituttets kjerneområder. Forskingen ved instituttet skal bidra til å utvikle det vitenskapelige grunnlaget for instituttets råd.

Styringsindikator	Resultatkrav
Publikasjonspoeng	Opprettholde et nivå på 150 publikasjonspoeng
Publikasjoner	Gjennomsnittlig 1,25 publikasjon pr forsker
Sampublikasjoner	Opprettholde et nivå på 160 sampubliseringer
Siteringer	Årlig økning i antall siteringer
Publikasjoner i høyt vitenskapelig anerkjente tidsskrifter	Årlig økning
Andel søknader til Forskningsrådet som blir innvilget	
Andel søknader til EU som blir innvilget	

Delmål 3 – Generere, samle, forvalte og tilgjengeliggjøre relevante data av høy kvalitet for forskning, forvaltning og næringsutøvere

Havforskningsinstituttet skal sørge for nødvendig kartlegging og overvåking av sjømat, marine ressurser og marint miljø på havet og langs kysten, som grunnlag for forskning, rådgiving og formidling.

Havforskningsinstituttets overvåking må dimensjoneres ut fra

- Instituttets forsknings- og rådgivningsoppdrag for Nærings- og fiskeridepartementet og tilhørende forvaltning
- Kvaliteten på eksisterende data og betydning for rådgivningen
- Andre tilgjengelige datakilder

Instituttet skal utarbeide planer for datainnsamling og bearbeiding innen alle relevante områder, og arbeide for å standardisere datainnhenting og utvikle felles metodikk internasjonalt. Instituttet har et nasjonalt hovedansvar for å samle, forvalte og gjøre tilgjengelig marine data i Norge. Instituttets dataforvaltning skal følge FAIR-prinsippene: Findable, Accessible, Interoperable, Reusable.

Havforskningsinstituttets framstilling og formidling av data og kunnskap skal være relevant for forvaltning, forskning, næring og allmennheten.

<i>Styringsindikator</i>	<i>Resultatkrav</i>
Antall datasett som er gjort tilgjengelig	
Antall datasett som er publisert med Digital Object Identifier	
Tid fra innsamling av dataene til de er gjort tilgjengelig for nedlasting	1 måned
Areal kartlagt for gyte- og oppvekstområder for fisk	
Antall nedlastinger av datasett	
Antall siteringer av datasett	

Ressursbruk, kapasitetsutnyttelse og effektivitet

<i>Styringsindikator</i>	<i>Resultatkrav</i>
Utnyttelsesgrad fartøy	Havgående fartøyer unntatt Kristine Bonnevie og nytt kystforskningsfartøy: - toktdøgn: 280 - seilingsdøgn: 290 Kristine Bonnevie: - toktdøgn 230 - seilingsdøgn 235 Eksisterende kystgående fartøy: - toktdøgn: 155 - seilingsdøgn: 155
Utnyttelsesgrad stasjonsfasiliteter (måltall)	90 % av måltall
Feil som har medført driftsstans og tap av verdier/manglende måloppnåelse.	Færrest mulig feil som medfører driftsstans og tap av verdier/manglende måloppnåelse.
Utnyttelse av vitenskapelig kapasitet	100 % av måltall

Tverrgående områder

<i>Styringsparameter</i>	<i>Resultatkrav</i>
Median timeantall FoU-personell, fordelt på faglige kjerneområder	
Ansatte fordelt på faglige kjerneområder, kjønn og alder	
Andel FoU-stillinger med doktorgrad	
Kjønnfordeling i ulike stillingsgrupper	
Opprettholde en akseptabel miljøstandard	Sertifisering av de deler av virksomheten hvor det er relevant.

3.2 Rapportering

Årsrapporten

Årsrapporten skal følge malen i DFØs veiledningsnotat om årsrapporter, og bygge videre på opplegget for årsrapporten for 2022.

Rapporten skal beskrive hvordan instituttet håndterer vitenskapelig usikkerhet innen de faglige kjerneområdene og for ulike typer råd.

Havforskningsinstituttets arbeid med kompetanseutvikling skal omtales.

Det skal rapporteres om Havforskningsinstituttets oppfølging av anbefalinger fra Riksrevisjonen i dokument til Stortinget (Dok. 1 og Dok. 3).

Annen rapportering

Havforskningsinstituttet skal bistå med faglig grunnlag for rapportering på FNs bærekraftsmål 14 i samarbeid med Fiskeridirektoratet.

Det vises for øvrig til generelle krav til rapporteringen i vedlegg 1.

4. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2023

4.1 Prioriterte tiltak

I de siste årene har behovet for kunnskapsgrunnlag og rådgivning knyttet til helhetlig vurdering av samlet påvirkning på marine ressurser og næringers sameksistens på havet og i kystsonen økt. Det samme gjelder kunnskapsgrunnlag og data til grunn for god fiskehelse og trygg og sunn sjømat. Kjerneoppgaver som legger grunnlaget for helhetlig rådgivning innenfor områdene fiskeri, havbruk, ernæring og sunn og trygg sjømat, økosystemer og sameksistens skal derfor prioriteres i 2023. Kunnskap om nivå, konsekvenser og håndtering av klimaendringer og tapt naturmangfold må vektlegges i denne sammenhengen.

For å lykkes med å utvikle flere bærekraftige fôrvarer lokalt og utnytte ressursene mer effektivt og sirkulært vil det være behov for god samhandling og koordinering, fra grunnleggende kunnskapsoppbygging til at nye innovasjoner og teknologiske løsninger tas i bruk. Havforskningsinstituttet vil ha en viktig rolle i utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget innenfor sine ansvarsområder.

Betydningen av akvatiske matsystemer, mat fra havet og matsikkerhet fremmes gjennom norsk engasjement bl.a. i FN, blant annet det globale handlingsnettverket for mat fra havet under FNs ernæringstiår. I internasjonale havprosesser skal instituttet bruke sin erfaring med helhetlig havforvaltning fra Norges nasjonale forvaltningsplaner og fra forhandlinger med kyststater og i regionale fiskerierorganisasjoner. I tillegg er det viktig at instituttet følger opp prosesser som innebærer forpliktelser for og påvirkning av den norske sjømatnæringen.

På det nordiske statsministermøtet 15. august 2022 ble det vedtatt en erklæring om å styrke det nordiske samarbeidet innenfor Nordisk ministerråd på hav, med særlig vekt på grønn omstilling. Havforskningsinstituttet representerer Norge i det nordiske fiskerisamarbeidet og i

en rekke nordiske prosjekter. Vi ber instituttet bidra i oppfølging av den nordiske statsministererklæringen.

Havbruk

Havforskningsinstituttet skal legge vekt på sin rolle som kunnskapsleverandør til forvaltningen. Instituttet skal videreutvikle kunnskapen om de samlede miljøeffektene av havbruk, med fokus på å ytterligere øke kunnskapsstyrken i risikorådene til forvaltningen. Det skal prioriteres å svare på bestillinger fra Fiskeridirektoratet og Mattilsynet vedrørende havbruk.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen lagt fram en ambisjon om å "videreutvikle trafikklyssystemet med flere miljøindikatorer, og ha en tydeligere strategi for sporing og for å hindre rømming av fisk." Forvaltningen har i den forbindelse behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget knyttet til dagens indikator og indikatorer som potensielt kan brukes i produksjonsreguleringen. Det er viktig at Havforskningsinstituttet i samarbeid med andre kunnskapsinstitusjoner bidrar i oppfølgingen av regjeringens mål.

Det er behov for å øke kunnskapen om velferd hos oppdrettsfisk, både hvordan den kan måles og hvordan fiskens behov kan ivaretas. Håndtering av fisk, særlig ulike avlusningsmetoder, er situasjoner som byr på utfordringer for fiskevelferden, og som Havforskningsinstituttet bør prioritere. Havforskningsinstituttet skal i samarbeid med Veterinærinstituttet videreutvikle velferdsindikatorer både for ordinær drift og ved innføring av nye produksjonsformer og teknologi.

Utvikling av mer differensierte driftsformer kan gi nye muligheter for bærekraftig vekst i havbruksnæringen, samtidig som klimaendringene kan føre til økt behov for å tilpasse produksjonen. Havforskningsinstituttet skal følge opp dette med å framskaffe kunnskap om effekter på økosystemene og fiskevelferd og å belyse hvordan teknologi, inkludert digital teknologi, kan endre risikobildet. Instituttet skal bistå forvaltningen i arbeidet med havbruk til havs.

Fiskeri

Havforskningsinstituttet skal kontinuerlig utvikle kunnskapsgrunnlaget for fiskeriforvaltningen med sikte på gode høstingsregler, mer presise bestandsberegninger og en økosystembasert tilnærming til ressursforvaltningen. Hurdalsplattformen har som ambisjon å «styrke bestands- og ressursforskningen i havet, langs kysten og i fjordene» og «sikre sentrale norske gyteområder og fiskefelt mot ødeleggende påvirkning fra annen næringsvirksomhet». Instituttet er en viktig kunnskapsleverandør inn i disse prioriteringene.

Havforskningsinstituttet skal fortsette innsatsen for økt kunnskap om kysttorsk. Dette inkluderer forskning for å øke kunnskapsstyrken i råd som kommuniserer den samlede påvirkningen på kysttorsk. Det er behov for mer kunnskap om effekten av vern av gytefelt, og menneskelig aktivitet i disse områdene. I tillegg er det behov for økt kunnskap om uttaket i fritids- og turistfisket. Det er videre behov for å øke kunnskapen om andre datafattede bestander, for å kunne etterleve forvaltningsprinsippet i havressursloven. Forvaltningen har også behov for vitenskapelig kunnskap om bunnpåvirkning fra trål, relevant for norske

forhold, både når det gjelder miljøpåvirkning og hvorvidt restitusjon er mulig og hensiktsmessig. Havforskningsinstituttet skal derfor prioritere disse temaene i 2023 og samarbeide med Fiskeridirektoratet om økosystembasert forvaltning.

Instituttet skal bidra med faglig bistand for departementet i det løpende internasjonale fiskeriforvaltningssamarbeidet, og delta i møter og forhandlinger, både bilateralt, multilateralt og i de regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene.

Departementet har også behov for støtte til arbeidet under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) og Kommisjonen for Oslo-Paris-konvensjonen (OSPAR) om vern av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren sitt arbeid innen marin biodiversitet.

I 2023 kreves en særlig innsats inn mot de pågående prosessene i Kommisjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR). Det gjelder oppfølging av revisjonen av reguleringen av krillfiskeriet, bifangst og potensiell dødelighet av fugl og sjøpattedyr i krillfisket, og etableringen av marint beskyttede områder (MPA) rundt Antarktishalvøya.

Pålitelige data om ressursuttaket i fiskeriene er avgjørende både for bestandsrådgivningen og ressurskontrollen. De nye rapporteringskravene for den minste fiskeflåten vil gi viktig informasjon om fiskeriaktivitet blant annet i gytefelt. Havforskningsinstituttet skal bidra til utvikling av teknologiske løsninger som kan bidra til dokumentering av ressursuttaket i dialog med Fiskeridirektoratets Fangst-ID-program. Dette gjelder både det kommersielle fisket og fritids- og turistfiske.

Økosystemer og sameksistens

Planene om storskala etablering av vindkraftverk til havs vil kreve bruk av store arealer. Det er derfor nødvendig å kartlegge økosystemene i disse områdene og etablere kunnskap om hvilke effekter havvind har på fiskeriressurser og på økosystemet som helhet.

Det er forventet vekst i oppdrett av laksefisk i sjø, innføring av ny merdteknologi, etablering av havbruksanlegg til havs og utvikling av nye marine næringer som tare, skjell, torskeoppdrett, CO₂-lagring, mineraler på havbunnen m.m. Det er derfor behov for økt kunnskap knyttet til lokalisering, regelverksutvikling og effekter av næringsvirksomhet på miljø og andre næringer.

Økt kunnskap om kystøkosystemene og sammenhenger mellom hav- og kystøkosystemene er nødvendig for å forstå endringene som skjer i kystsonen og kunne gi bedre rådgivning til fiskeri- og havbruksforvaltningen. Det er stort behov for kunnskap og rådgivning knyttet til forvaltning av mer lokale økosystemer og bestander. Påvirkning som følge av klimaendringer styrker behovet. Økt nedbør gir økt avrenning, noe som gir en sterkere kobling mellom det som skjer på land og tilstanden i fjorder og langs kysten, for eksempel i Oslofjorden. Instituttet skal videreføre arbeidet med å utvikle kystovervåkingen og kunnskapsgrunnlaget gjennom Coastwatch og Coastrisk-konseptene. For å treffe behovene og sikre effektivitet er det viktig at utviklingen skjer i samarbeid med relevante statlige etater, næringsliv og lokale myndigheter. Kartlegging av gyte- og oppvekstområder er fortsatt prioritert.

Sjømat

Havforskningsinstituttet skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for å ivareta og fremme betydningen av bærekraftige akvatiske matsystem for matsikkerhet og ernæring. Dette inkluderer kunnskap til grunn for sunne hav, trygt og bærekraftig fôr, sunn og trygg sjømat og sjømatens betydning for ernæring og helse. Instituttet skal også bidra til å overvåke nye marine arter som kan brukes til mat og fôr, for eksempel tang og tare m.m.

Instituttets kompetanse er viktig for å sikre bærekraftige akvatiske matsystem og at dette integreres i arbeid med matsystem og matsikkerhet. I tillegg til bærekraftig høsting og produksjon omfatter det blant annet kunnskapsbasert fôrregelverk, fastsetting av grenseverdier av fremmedstoffer og næringsstoffer i sjømat samt nytte/risikovurderinger. Kunnskap om innhold av både næringsstoff og fremmedstoff, samt samlet effekt av konsum av disse, er avgjørende for å vurdere betydningen av sjømat i kostholdet. Kunnskap og dokumentasjon på dette området er også viktige innspill til internasjonalt rammeverk for matsystemene f.eks under FN-systemet og i EU.

Havforskningsinstituttet skal opprettholde et høyt kunnskapsnivå mht. analysedata for sjømat. Det er også viktig at instituttet ivaretar rollen og forpliktelser opp mot nytt EU-regelverk (kontrollforordningen) på området trygg mat og rollen som nasjonalt referanselaboratorium for parametere knyttet til sjømat.

Arbeidet med kartlegging av forurensning av hav og havbunn skal settes i sammenheng med arbeidet med trygg og sunn sjømat. Instituttet skal innenfor sitt ansvarsområde bidra i arbeidet med kartlegging av årsakene til høye nivåer av miljøgifter som fører til stengte fiskefelt. I tilfeller der fiskefelt blir stengt skal det vurderes om nivå av miljøgifter i randsonen rundt bør undersøkes for å kartlegge omfanget.

Havforskningsinstituttet skal ha tett dialog med Mattilsynet om hvilke arter, stoffer og områder som skal prioriteres i instituttets overvåkingsarbeid og om innretningen av arbeidet. Prioriteringene bør ses i lys av bl.a. nytt EU-regelverk, ny mat og vurdering av behov knyttet til viktige kommersielle arter.

Instituttet skal bidra faglig og teknisk (til sekretariatsfunksjon) i det globale handlingsnettverket under FNs ernæringsår 2016–2025. Arbeidet er forlenget frem til 2030 slik at arbeidet med FNs ernæringsår ses i sammenheng med FNs havforskningstår.

Organisasjonsutvikling, effektiv og sikker drift

Havforskningsinstituttet skal videreføre arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyringen og etatsstyringen.

Havforskningsinstituttet skal følge opp arbeidet med samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet.

Instituttet har ansvaret for en betydelig andel av nasjonal infrastruktur knyttet til marin overvåking, analyse, forskning og formidling. Det påligger derfor instituttet et særlig ansvar for å sørge for koordinering og effektiv bruk av all tilgjengelig infrastruktur og data. Instituttet

skal også fortsette arbeidet med å effektivisere egen forskning og overvåking gjennom å ta i bruk ny teknologi. Etter hvert som nye datafangstmetoder, nye forskningsfarkoster (AUVer, seildroner m.m.) og nytt kystgående tas i bruk, må muligheten for å redusere toktvirksomheten med havgående fartøy vurderes.

Økt oppmerksomhet om havforskning har medført at flere universiteter, institutter og andre forskningsinstitusjoner har uttrykt behov for tilgang til å bruke forskningsfartøyer. Havforskningsinstituttet skal tilby 20 dagers tokttid per år samlet for andre potensielle brukere i toktplanleggingen. For å sikre forutsigbarhet og full kostnadsdekning må det inngås forpliktende avtaler med aktører som ønsker tokttid.

4.2 Bestillinger

Havforskningsinstituttet skal

- Redegjøre for status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyringen og etatsstyringen innen 1. april 2023.
- Foreta en gjennomgang av eksisterende avtaler og oppdrag hvor instituttet mottar inntekter fra andre aktører. Hovedhensikten med gjennomgangen skal være å vurdere om avtalene er utformet slik at de sikrer god risikobalanse mellom partene. Instituttet må sikre inndekning for utgifter som man ikke kan unngå påløper hvis utføringen av det avtalefestede oppdraget blir hindret eller sterkt påvirket av uforutsette hendelser.
- Arbeide med å utvikle metodikk for å få fram informasjon om effektiv ressursbruk.
- Følge opp tiltaksplan for ren og rik Oslofjord gjennom en pilot hvor samlet påvirkning adresseres gjennom en helhetlig tilnærming, jf. Coastrisk-metodikken. Arbeidet må innrettes med formål om å støtte opp om de ulike forvaltningsregimene som påvirker tilstanden i fjorden.
- Ivareta de vitenskapelige behovene i pilotprosjekt om levendelagring av makrellstørje, koordinert av Fiskeridirektoratet, slik at første rapport til ICCAT er klar 1. februar 2024.
- Bidra til arbeidet med å se FNs ernæringstiår og FNs havforskningstiår i sammenheng
- Havforskningsinstituttet skal styrke kunnskapsgrunnlaget om effekter av ulike typer av arealbaserte bevaringstiltak for marine økosystemer. Innretningen på arbeidet må avklares i samråd med Fiskeridirektoratet jf. bestilling på vurdering av Other effective area-based conservation measures (OECMs) som bidrag til oppfylle globale mål i tildelingsbrevet for 2023 til Fiskeridirektoratet.
- I samråd med Fiskeridirektoratet framskaffe kunnskapsgrunnlag for å vurdere effekten av ulike typer vern av gytefelt, som skal gjelde fra 2024

5. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

5.1 Sikkerhet og beredskap

Departementets mål er blant annet å bidra til at næringslivet gjøres i stand til å levere de varer og tjenester samfunnet etterspør også i kriser. Havforskningsinstituttet skal innenfor sitt

samfunnsoppdrag understøtte denne målsettingen, og arbeide systematisk med å forebygge uønskede hendelser som kan hindre måloppnåelse.

Som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina er den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa svært alvorlig. I den forbindelse bes Havforskningsinstituttet om å utvise økt årvåkenhet mot digitale angrep og andre mistenkelige eller uønskede hendelser, samt å ha lav terskel for å varsle departementet om hendelser. Instituttet bes iverksette hensiktsmessige tiltak og gjennomgå egne beredskapsplaner for å øke egen motstandsevne. Det bør videre gjøres vurderinger av om instituttet er tilstrekkelig forberedt på eget ansvarsområde i hele krisespekteret fra fred til kriser og krig, og ev vurdere om det bør iverksettes tiltak for å være tilstrekkelig forberedt.

Havforskningsinstituttet skal ha god styring og kontroll med informasjonssikkerheten. Sikkerhet skal ivaretas og dokumenteres i samsvar med nasjonal strategi for digital sikkerhet og tilhørende tiltaksplan. Arbeidet med digital sikkerhet skal forebygge IKT-sikkerhetshendelser som kan forårsake alvorlig skade i egen virksomhet eller hos andre. Instituttet har ansvar for å håndtere digitale angrep i egen virksomhet, og for å dele informasjon om digitale angrep med departementet og relevante samarbeidspartnere.

Det forventes at instituttets sikkerhets- og beredskapsarbeid er risikobasert, og at virksomheten regelmessig gjennomfører og tar lærdom av øvelser. Styringsdokumenter og planverk skal oppdateres med utgangspunkt i evaluering av hendelser og øvelser. Havforskningsinstituttet skal redegjøre for arbeidet med sikkerhet og beredskap i årsrapporten.

5.2 Grønn omstilling og bærekraft

Statlige virksomheter er viktige bidragsyttere i innsatsen for å nå regjeringens mål med grønn omstilling og bærekraft.

Det forventes at Havforskningsinstituttet:

- identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i instituttets strategier.
- setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp, på kort og lang sikt, i tråd med Parisavtalen og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig.
- rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko.
- identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til natur og integrerer dette i instituttets strategier.
- setter mål og iverksetter tiltak for å redusere egen negativ påvirkning og øke positiv påvirkning på naturmangfold og økosystemer, og rapporterer om måloppnåelse.
- benytter anerkjente standarder for rapportering av naturrisiko og påvirkning på naturmangfold og økosystemer.

Havforskningsinstituttet skal gjennom innkjøpspolitikken bidra til å fremme innovative anskaffelser og innkjøp som gir lavere miljømessig påvirkning. Anskaffelsene skal også ivareta seriositetskrav som gjelder for statlige virksomheter. Havforskningsinstituttet har som

en statlig virksomhet et særskilt ansvar for å fremme seriøsitet i forbindelse med egne anskaffelser, på en måte som bidrar til å forebygge sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Instituttet skal rapportere gjennom etablerte rutiner hvordan hensyn til miljø, bærekraft og grønn omstilling ivaretas gjennom disse tiltakene i 2023.

5.3 Lærlinger

Statlige virksomheter skal ha lærlinger knyttet til seg, og antall lærlinger i virksomheten skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Virksomheter med flere enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst én lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn én lærling. Havforskningsinstituttet skal hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om antall lærlinger kan økes. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. I tillegg ber vi om at Havforskningsinstituttet arbeider for å ta imot studenter i praksis, i tråd med intensjonene i arbeidslivsrelevansmeldingen.

I årsrapporten for 2023 skal instituttet rapportere følgende: Antall lærlinger, om virksomheten har vurdert å øke antall lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag, samt hvilket opplæringskontor virksomheten er knyttet til. Instituttet skal også rapportere om arbeidet som er gjennomført for å ta imot studenter i praksis. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsakene til dette og hva virksomheten har gjort for å oppfylle kravene.

5.4 Redusere konsulentbruken

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet, og følger de allmenne prinsippene for styring i staten. I 2023 skal Havforskningsinstituttet arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Ut over informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Havforskningsinstituttet skal i årsrapporten for 2023 rapportere om konsulentbruken, under dette om tiltak som ble iverksatt og konkrete resultater i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder der instituttet benytter konsulenter i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere. Instituttet skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2023 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester.

5.5 Vurdere mulighetene for desentralisert arbeid

Havforskningsinstituttet skal vurdere hvilke muligheter som finnes for å øke bruk av desentralisert arbeid, med hensikt om å oppnå mer desentralisering av statlige arbeidsplasser og styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktpolitiske gevinster. Dette vil være særlig aktuelt i forbindelse med utlysning av stillinger, men kan også være aktuelt for ansatte som ønsker dette. Slikt desentralisert arbeid bør fortrinnsvis kombineres med anledning til å tilhøre et lokalt kontorfellesskap, der dette er tilgjengelig. Dersom økt bruk av desentralisert arbeid ikke lar seg gjennomføre i virksomheten, skal dette begrunnes. For eksempel hvis

desentralisert arbeid medfører at virksomheten ikke kan levere godt på sine hovedoppgaver. Virksomhetens ledelse har ansvar for å legge rammene rundt hvordan økt bruk av desentralisert arbeid skal gjennomføres i sin virksomhet etter drøfting med ansatte og deres organisasjoner. Dette må gires ut fra juridisk rammeverk, arbeidsfelt, oppgaver og kompetansebehov.

Havforskningsinstituttet skal i årsrapporten redegjøre for sin vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid, omfang og bruk av desentralisert arbeid i virksomheten og erfaringene med dette. Dersom virksomheten ikke har hatt økning i desentralisert arbeid, eller dersom bruken har gått ned, skal det særskilt redegjøres for årsakene til dette. Departementene skal sammenfatte rapportene fra sine virksomheter. Kommunal- og distriktsdepartementet skal på grunnlag av disse rapportene gi en samlet vurdering av erfaringer med slikt desentralisert arbeid i statlige virksomheter.

5.6 Mangfold og likestilling

Havforskningsinstituttet har plikt til å fremme likestilling og hindre diskriminering. Ansatte i Havforskningsinstituttet bør også gjenspeile mangfoldet i befolkningen, og dette skal påvirke alle nivåer i instituttet. Ledergruppen i instituttet skal prioritere mangfoldskompetanse, både internt i ledergruppen, i instituttet og i forbindelse med rekruttering. Instituttet skal utarbeide strategier og tiltak som er egnet til å oppfylle regjeringens målsetninger om likestilling og mangfold. Arbeidet skal omtales i årsrapporten for 2023 og senere år, og vil bli fulgt opp i styringsdialogen.

5.7 Tillitsreformen

For å skape et større faglig handlingsrom for førstelinjen i staten forventer departementet at Havforskningsinstituttet arbeider aktivt med å sette tillitsreformen på dagsordenen, og at virksomheten vurderer hvilke utviklingsprosesser, konkrete tiltak og utprøving av nye og endrede løsninger og prosesser (piloter) som kan være hensiktsmessige, og iverksetter disse. Prioriterte tiltak er reduserte rapporterings- og dokumentasjonskrav, mindre bruk av aktivitetsstyring, styrket medbestemmelse og bedre mulighet for involvering av ansattes organisasjoner og brukerorganisasjoner, forbedret styring, organisering og samordning, og økt bruk av tillitsbasert ledelse. Departementet legger opp til dialog om disse temaene i løpet av 2023.

5.8 Åpenhet, arkivering og innsyn

Regjeringen har et mål om å føre en politikk for mer åpenhet, med utgangspunkt i arkiv- og offentlighetsloven. Forutsetningen for dette politiske målet er en riktig praktisering av regelverket om åpenhet, arkivering og innsyn. Det forventes at Havforskningsinstituttet iverksetter tiltak som vurderes som nødvendige for å sørge for overholdelse av regelverket om åpenhet, arkivering og innsyn, som tar utgangspunkt i kravene om internkontroll i Reglement for økonomistyring i staten og Arkivverkets veileder for etablering av internkontroll på arkivområdet. Havforskningsinstituttet kan benytte Arkivverkets verktøy for risikovurdering av arkivholdet i en virksomhet, for å kartlegge status og gjennomføre en egnevaluering i virksomheten på dette området. Vurderingene, planlagte tiltak og gjennomføringen i 2023 vil bli fulgt opp gjennom styringsdialogen.

5.9 Reisekutt og nye flyreiseavtaler

I statsbudsjettet 2023 er driftspostene kuttet med 20 prosent av reisebudsjettet sammenlignet med faktiske reisekostnader i 2019. Statens innkjøpscenter i Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har også inngått nye flyreiseavtaler, som omfatter 327 ulike strekninger med 629 tilhørende avtaleområder. En viktig forutsetning for å realisere innsparingspotensialet i Havforskningsinstituttet vil være å utnytte de nye flyreiseavtalene i størst mulig grad. I tillegg må Havforskningsinstituttet selv vurdere potensialet for å redusere reiser, for eksempel ved å bruke digitale møter i større grad. Oppfølgingen av reisekutt og flyreiseavtaler i Havforskningsinstituttet vil være et tema i styringsdialogen i løpet av 2023.

5.10 Nye retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon

Havforskningsinstituttet skal gjøre seg kjent med justerte retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon, som erstatter tidligere retningslinjer fra 2019, fastsatt ved kongelig resolusjon i statsråd 12. august 2022. De nye retningslinjene gjelder fra dette tidspunktet. Praktisering av de nye retningslinjene vil bli fulgt opp i styringsdialogen.

6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2023

6.1 Budsjettvedtak og belastningsfullmakt

For Havforskningsinstituttet er det fattet budsjettvedtak på kap. 923, 926, 3923 og 3926. Instituttet gis i tillegg belastningsfullmakter på 5,09 mill. kroner på kap. 900, post 75 og 20,528 mill. kroner på kap. 928, post 21.

Utgifter:

(i 1000 kroner)

Kap. 900	Nærings- og fiskeridepartementet	
Post 75	Tilskudd til særskilte formål	5 090
Sum kap. 900		5 090

Kap. 923	Havforskningsinstituttet	Beløp
Post 01	Driftsutgifter	587 000
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	429 455
Post 22	Fiskeriforskning og –overvåking, <i>kan overføres</i>	217 700
Post 45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	30 600
Sum kap. 923		1 264 755

Kap. 926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	Beløp
Post 01	Driftsutgifter	194 450
Post 21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	191 200
Sum kap. 926		385 650

Kap. 928	Annen marin forskning og utvikling	Beløp
Post 21	Spesielle driftsutgifter	20 528
Sum kap. 928		20 528

Inntekter:

(i 1000 kroner)

Kap. 3923	Havforskningsinstituttet	Beløp
Post 01	Oppdragsinntekter	436 140
Sum kap. 3923		436 140

Kap. 3926	Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy	Beløp
Post 01	Oppdragsinntekter	191 010
Sum kap. 3926		191 010

Bevilgningen på kap. 923, post 01 er 15,3 mill. kroner lavere enn saldert budsjett 2022. Bevilgningen er økt med 7,5 mill. kroner for å styrke kunnskapsgrunnlaget for utvikling av havvind og havbruk til havs. Det er omdisponert 10 mill. kroner fra posten til å dekke økte kostnader til drift av forskningsfartøy. Det er videre en ettårig reduksjon i bevilgningen med 20 mill. kroner som delvis inndecking av kostnadene ved å reetablere Lofoten-Vesterålen havobservatorium. Andre endringer omfatter bl.a. pris- og lønnskompensasjon, reduksjon pga. antatt innsparing av reiseutgifter og nedjustering av for høy kompensasjon i ny premiemodell i Statens pensjonskasse. Havforskningsinstituttet skal i 2023 dekke inn 8,1 mill. kroner av overført merutgift på kap. 923, post 21 ved innsparing på kap. 923, post 01.

Bevilgningen på kap. 923, post 22 motsvares av inntekter fra fiskeriforskningsavgiften. I disponeringen av bevilgningen skal Havforskningsinstituttet holde av en reserve på minimum 10 mill. kroner for å ta høyde for variasjon i avgiftsinntektene.

Bevilgningen på kap. 926, post 01 økes med 10 mill. kroner på grunn av økte kostnader til fartøydriфт bl.a. knyttet til det nye kystgående forskningsfartøyet «Prinsesse Ingrid Alexandra». Andre endringer omfatter bl.a. pris- og lønnskompensasjon, reduksjon pga. antatt innsparing av reiseutgifter og nedjustering av for høy kompensasjon i ny premiemodell i Statens pensjonskasse.

Havforskningsinstituttet gis en belastningsfullmakt på kap. 900, post 75 på 5,09 mill. kroner, som skal dekke husleiekostnader for bygningsmasse som disponeres av Akvariet i Bergen, men som inngår i husleieavtalen mellom Havforskningsinstituttet og Statsbygg.

Havforskningsinstituttet gis en belastningsfullmakt på kap. 928, post 21 på 20,528 mill. kroner. Av dette skal 18,2 mill. kroner gå til Mareano-programmet og 2,328 mill. kroner gå til instituttets oppfølging av det norske blå skog-nettverket.

Havforskningsinstituttet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2023 innenfor de bevilgningsrammer som er gitt i dette brevet (jf. Reglement for økonomistyring i staten § 9 og Bestemmelser om økonomistyring i staten, pkt. 2.2).

Det følger av § 5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet, jf. punkt 6.2 under.

6.2 Budsjettfullmakter

Merinntektsfullmakter

Havforskningsinstituttet gis fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 923, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3923, post 01 og å overskride bevilgningen under kap. 926, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3926, post 01.

Merinntekter som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelse som utgiftsføres på kap. 1633, post 01. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til etterfølgende år. Se Finansdepartementets rundskriv R-110 for mer informasjon.

Fullmakt til å overskride

Havforskningsinstituttet gis fullmakt til å overskride bevilgningene under kap. 923, post 21 og kap. 926, post 21 i forbindelse med gjennomføringen av bestemte oppdragsprosjekter, mot tilsvarende kontraktsfestede innbetalinger til disse prosjektene under henholdsvis kap. 3923, post 01 og kap. 3926, post 01. Ved beregning av beløp som kan overføres til 2024 under nevnte utgiftsbevilgninger, skal alle ubrukte merinntekter og mindreinntekter regnes med, samt eventuell inndekning av foregående års overskridelse på posten.

6.3 Finansielt rammeverk

Det vises til Bestemmelsene om økonomistyring i staten pkt. 3.4.2. Havforskningsinstituttet skal føre periodisert virksomhetsregnskap og følge statens regnskapsstandarder (SRS), jf. nærmere retningslinjer i Finansdepartementets rundskriv R-114/2015-2 av 23.11.2015.

6.4 Tildeling

I tråd med kravene i § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og føringene gitt i dette tildelingsbrevet, blir bevilgningene på kapitlene 923, 926, 3923 og 3926 og belastningsfullmakter på 5,09 mill. kroner på kap. 900, post 75 og 20,528 mill. kroner på kap. 928, post 21 stilt til disposisjon for Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Leif Kjetil Tviberg
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen
Fiskeridirektoratet
Mattilsynet

VEDLEGG 1: STYRINGSKALENDER OG SPESIFIKASJON AV RAPPORTERINGSKRAV

Måned	Dato	Aktivitet
Januar	jf. eget brev fra NFD med frister	Avslutning statsregnskap 2022
Februar	jf. eget brev fra NFD med frister	Avslutning statsregnskap 2022
Februar		Kontraktssamtale med virksomhetsleder
Mars	1. mars 15. mars 15. mars	Ev. innspill til revidert budsjett 2023 Årsrapport 2022, jf. krav i R-115 Budsjettforslag 2024
April	1. april	Status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av virksomhetsstyring og etatsstyring.
Mai	3. mai	Etatsstyringsmøte vår
Juni		
Juli		
August		
September	20. sept. 20. sept.	Risikovurdering Status økonomi per 31. august, inklusive eventuelle innspill til endringsproposisjon høstsesjonen 2023
Oktober	Okt. - nov.	Dialog om tildelingsbrev for 2024
November	1. nov.	Innspill til store satsinger 2025
	7. nov.	Etatsstyringsmøte høst
Desember	31. des.	Tildelingsbrev for 2024

Årsrapportering og regnskap for 2022

Avslutning av statsregnskapet for 2022

Frister og krav til leveranser ved avslutning av statsregnskapet for 2022 er meddelt i eget brev fra NFD med henvisning til særskilt rundskriv fra Finansdepartementet.

Årsrapport for 2022

Årsrapporten med årsregnskap for 2022 skal følge felles mal for statlige årsrapporter og anbefalingene fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) til innhold og utforming. Se <https://dfo.no/fagomrader/arsrapport>. Særskilte rapporteringskrav som kommer i tillegg til malen framgår av pkt. 3.

Vi ber om at oppsettet for rapportering om kjønn og mangfold benyttes i virksomhetens rapportering om likestilling for 2022, se tabellen nedenfor.

Virksomhetene skal rapportere om konsulentbruk i 2022 og utviklingen av konsulentbruk i perioden 2020-2022. Rapporteringen kan omfatte utgiftene som går til kjøp av konsulent tjenester, estimert antall årsverk utført av konsulent tjenester og andelene disse størrelsene utgjør av henholdsvis utført arbeid og lønnskostnader. Rapporteringen bør også skille mellom utgifter som går til kjøp av konsulent tjenester for organisasjonsutvikling og kommunikasjonsrådgivning, dersom dette er mulig.

Årsrapporten skal også inkludere informasjon om antall lærlinger, om det er vurdert å øke antall lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag, sammen med hvilket opplæringskontor virksomheten er knyttet til. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene om bruk av lærlinger som ble kommunisert i tildelingsbrevet, må redegjøre for årsakene til dette og hva som er gjort for å oppfylle kravene.

Årsrapporten med årsregnskap for 2022 oversendes departementet innen 15. mars med kopi til Riksrevisjonen.

Særskilt om rapportering av tilstandsrapport, likestilling

Etter likestillingsloven § 1 a, diskrimineringsloven § 3 a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3 er alle statlige arbeidsgivere pålagt å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering (aktivitets- og redegjørelsesplikten). Målet er at alle skal ha like muligheter uavhengig av kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne, etnisk bakgrunn og religion.

Nærings- og fiskeridepartementet skal i Prop. 1 S gjøre rede for tilstanden. Aktivitetsplikten innebærer at statlige virksomheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. I tillegg skal virksomhetene redegjøre i årsrapportene for iverksatte og planlagt tiltak.

Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til stortingsvedtak av 17. juni 2019 som innebærer en styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten.

Tabell – mal for rapportering av tilstandsrapport, likestilling

	Kjønnsbalanse i antall og prosent				
	År	Menn i pst.	Kvinner i pst.	Antall totalt	Kvinnens lønn av menns
Totalt i virksomheten	t-1				
	t-2				
Toppledelse (eks. direktør, ass. dir.)	t-1				
	t-2				
Mellomledelse (eks. avdelingsdirektør)	t-1				
	t-2				
(eks. seniorrådgiver)	t-1				
	t-2				

Budsjettinnspill og rapportering for 2023

Budsjettjusteringer – innspill til tilleggsbevilgninger i vår- og høstsesjonen

Frist: 1. mars 2023

Frister:

- 1. mars 2023 for endring våren 2023
- 20. september 2023 for endringer høsten 2023

Medio mai og i slutten av november legger regjeringen fram proposisjoner om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for inneværende år.

Det skal i hovedsak bare fremmes forslag om tillegg som er begrunnet i uforutsette forhold.

Innspillet skal inneha:

- En kort beskrivelse av hva forslaget gjelder og begrunnelse. Det må fremgå om forslaget gjelder parallell-, anslags- eller valutajustering, omdisponering eller utgifts-/inntekts-endring, eller endringer i risikobilde.
- Beløp per kap./post som forslaget vedrører. Forslagene skal baseres på kontantprinsippet i § 3 i Stortingets bevilgningsreglement som sier at utgifter og inntekter skal tas med i budsjettet for det året de antas å bli kontant betalt. Forslag til ev. utgiftsøkning eller inntektsreduksjon skal normalt følges av forslag til tilsvarende inndekning.
- en beskrivelse for hvilke tiltak som er gjennomført for å begrense utgiftene, og eventuell konsekvens av ikke å øke bevilgningen.

Status for økonomien og eventuelle innspill til bevilgningsendringer i høstsesjonen 2023

Frist: 20. september 2023

Departementet ber instituttet legge fram en statusrapport om budsjettsituasjonen per 31. august 2023. Rapporten skal gi status både for virksomhetsregnskapet og statsregnskapet.

I rapporten for statsregnskapet skal det for hver kap./post gå fram:

- Disponibelt beløp (saldert budsjett, endringer i bevilgning gjennom året, refusjoner/merinntekter).
- Regnskapsført i statsregnskapet per 31. august 2023.
- Prognose for hele budsjettåret 2023.
- Kommentarer til eventuelle vesentlige avvik mellom disponibelt og regnskapsført beløp.
- Kommentarer til eventuelle avvik mellom disponibelt beløp og prognose for hele budsjettåret 2023

Eventuelle innspill til bevilgningsendringer som bør fremmes i høstsesjonen, jf. punkt 2.1, sendes sammen med rapporten.

Risikovurdering

Frist: 20. september 2023.

Risikorapporten skal følge malen som er innført med risikovurderingen for 2022, men skal i tillegg inneholde et punkt som rapporterer om ev. avvik for prioriteringer og bestillinger.

Budsjettforslag og rapportering for 2023

Ordinært budsjettforslag for 2024 – rammeinnspill

Frist: 15. mars 2022

Budsjettforslaget skal vise hvordan virksomheten vil prioritere sine ressurser det kommende året, gitt at bevilgningen videreføres på nivå med inneværende år. Innspillet vil danne grunnlag for diskusjon om virksomhetens strategiske planer i styringsdialogen og for departementets arbeid med Prop. 1 S. Proposisjonen skal, i tillegg til å fremme forslag til bevilgning på kapittel og post, tydelig formidle hovedprioriteringene for den enkelte virksomhet.

Budsjettforslaget skal ta utgangspunkt i virksomhetens fastsatte mål og strategier innenfor gjeldende budsjettramme. Videre skal forslaget inneholde :

- En vurdering av risikoer/ev. endringer i rammebetingelsene som kan få betydning for budsjettet i 2024. Det kan eventuelt vises til tidligere innsendte risikovurderinger og eventuelle endringer i risikobildet i forhold til forrige risikorapportering.
- En omtale av hovedprioriteringer for 2024. Hovedprioriteringer skal angi hva som er de 1-3 viktigste områdene som virksomheten vil prioritere i 2024.
- En omtale av oppgaver som foreslås prioritert ned på kort eller lang sikt for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte oppgaver, og konsekvensene av dette.
- En oversikt over utgifter per virksomhetsområde/hovedområde for årene 2022 (regnskapstall), 2023 (gjeldende budsjett) og 2024 (forslag gitt dagens ramme).
- I tillegg skal virksomheten spesifisere driftsutgiftene (01-posten) på underpost 01.1 Lønn, pensjon og godtgjørelser og 01.2 Varer og tjenester.

Gjeldende budsjettramme for Havforskningsinstituttets driftsbudsjett skal forstås som summen av kap. 923, post 01 og kap. 926, post 01. Havforskningsinstituttet skal gjøre en vurdering av hva som er riktig fordeling av budsjettrammen mellom de to budsjettkapitlene.

Særskilt om investeringer

Departementet ber instituttet i budsjettforslaget redegjøre for investeringer som planlegges gjennomført innenfor gjeldende budsjett, med inndekning over flere år. Redegjørelsen skal inneholde en vurdering av tiltakets nytte, opplysninger om samlet investeringsbehov og fordeling av utgifter over år. Dette kan for eksempel gjelde mindre byggeprosjekter uten husleiekompensasjon eller IKT-investeringer. Departementet minner om at IKT-investeringer skal være i henhold til det til enhver tid gjeldende digitaliseringsrundskrivnet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Budsjettinnspill til store satsinger for 2025

Frist: 1. november 2023

Som et ledd i departementets arbeid med innspill til regjeringens første budsjettkonferanse om 2025-budsjettet, ber departementet om eventuelle innspill til større satsinger. I Finansdepartementets føringer for satsingsforslag framgår det at forslagene som hovedregel skal begrenses til følgende kategorier:

- høyt prioriterte tiltak i Hurdalsplattformen som krever økte bevilgninger for å kunne innfris
- forslag med sterke bindinger (for eksempel demografiutgifter i kommuner helseforetak)
- effektiviseringstiltak

Det vises til nærmere omtale for utforming av satsingsforslag i FINs rundskriv R-9/2023 som er publisert [her](#).

Oppsummering

Kort oppsummering av satsingsforslaget, 2-5 linjer og maks 1/2 side som inneholder informasjon om:

- Tiltakets formål og varighet.
- Utgifter i 2025 og hvert av de påfølgende tre år, med en oversiktlig framstilling av de økonomiske og administrative konsekvensene av tiltaket.
- Kapittel og post på NFDs område
- Eventuell merverdiavgift som påløper (posteres på FINs felleskap./post)
- Andre kapitler og poster som ev. blir påvirket.

Tilleggsopplysninger

Alle satsingsforslag skal inneholde kortfattede svar på de seks spørsmålene i kapittel 2-1 i utredningsinstruksen:

- Hva er problemet inkl. ev. risiko, utvikling framover dersom det ikke blir gitt tilleggsmidler og hva slags merverdi som vil oppnås gjennom forslaget?
- Hvilke alternative tiltak er vurdert?
- Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
- Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
- Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?
- Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

[DFØ har utarbeidet en veileder](#) om hvordan disse spørsmålene kan besvares.

For forslag som ventes å ha vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, skal det også utarbeides en samfunnsøkonomisk analyse.

Det skal utarbeides en [overordnet gevinstrealiseringsplan](#) der det er relevant for forslaget. Formålet med gevinstrealiseringsplanen er å gi departementet og regjeringen et bedre grunnlag for systematisk utredning og rapportering om gevinster fra arbeid med tiltak som kan gi bedre ressursbruk og økt handlingsrom. Gevinstrealiseringsplanen skal derfor inneholde en oversikt over nettogevinster for offentlig sektor med budsjetteffekt, en kortfattet

redegjørelse for andre gevinster og viktige forutsetninger for gevinstrealisering av det enkelte satsingsforslag. Planen kan bygge videre på svarene på spørsmål 4 og 6.

Ved behov skal tilleggsopplysningene også omfatte gjennomført/planlagt utredningsprosess bak forslaget, inkl. kontakt med berørte parter.

VEDLEGG 2: FULLMAKTER 2023

Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet

Bevilgningsreglementet har bestemmelser om unntak fra de hovedprinsipper som reglementet ellers er basert på. Vilkår for bruk av unntaksbestemmelsene er redegjort for i Finansdepartementets (FIN) rundskriv R-110, sist oppdatert 10.11.2022. Det vises også til veileder for statlig budsjettarbeid utgitt av FIN (R-0634 B), som forklarer budsjettfullmaktene nærmere.

NFD delegerer med dette følgende fullmakter til Havforskningsinstituttet for 2023, med de utdypende vilkår som er fastsatt i FINs rundskriv R-110, jf. punktene 2.2 – 2.6:

- Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr med inntil 5 prosent av bevilgningen på den aktuelle posten.
- Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester ut over budsjettåret, forutsatt at eventuelle avtaler inngås innenfor rammen av Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt 20. januar 2012 og sist endret 13. januar 2017.
- Fullmakt til å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel, begrenset til 5 prosent av bevilgningen under post 01.
- Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål med inntil 5 prosent av bevilgningen på den aktuelle posten mot tilsvarende innsparing i de neste tre budsjettårene.

Departementet tar forbehold om at fullmaktene kan inndras dersom de ikke benyttes i overensstemmelse med kravene i rundskrivet. Det bes om rapportering om utnyttelsen av hver enkelt fullmakt i forklaringene til statsregnskapet.

Administrative fullmakter

- Fullmakt til å yte erstatning for skade eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Erstatningen må gis i samsvar med retningslinjene i Statens Personelhåndbok, punkt 10.22.
- Nærings- og fiskeridepartementet delegerer fullmakten til å avgjøre dekning av flytteutgifter til/fra utlandet i henhold til Statens personelhåndbok punkt 10.6.4.